

зависимости от социальных сетей в студенческой среде и факторы, которые способствуют ее формированию у студентов, даются рекомендации относительно профилактики формирования у студентов зависимости от социальных сетей.

Ключевые слова: социальные сети, аддикция, аддиктивное поведение, зависимость от социальных сетей, социальная профилактика

Liutyi V.P., Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor, the Department of Social Work and Practical Psychology, Academy of Labor, Social Relations and Tourism, Kolomiets K.S., Student of the Retraining Department, Faculty of Economics and Social Management

Social networks addiction as a problem of modern students. The article deals with problem of formation of social network addiction among students. The peculiarities of social networks aiming at young people are outlined, the essence of social network addiction as a special kind is revealed, the main features and diagnostic criteria are identified. On the base of empirical data the reasons and background of addiction in students' environment are revealed as well as recommendations on prevention of social network addiction are given.

Key words: social network, addiction, addictive behavior, social network addiction, social prevention.

УДК 316.367.7(045)

Варбан М.Ю., канд. психол. наук,

Гончар Л.К., старший викладач АПСВТ

Дмитрук Н.А., незалежний експерт-соціолог

Дебелюк М.І., МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні»

Камінг-аут та аутінг чоловіків, які мають секс із чоловіками: результати етнографічного дослідження

У статті здійснено описовий аналіз процесу добровільного визнання та публічного розголошення своєї приналежності до гендерної меншини чоловіками, які мають секс з чоловіками (ЧСЧ) та його сприйняття найближчим соціальним оточенням ЧСЧ. Вивчення реакції батьків та родичів на сексуальну орієнтацію одного з членів родини потребує відповідного підбору методів дослідження. Завдяки аналізу біографічних інтерв'ю, що були зібрані під час етнографічного дослідження стилів життя та повсякденних практик ЧСЧ, вдалося реконструювати особистісний (ідіосинкратичний) та рольовий контексти поведінки ЧСЧ у ситуації камінг-ауту та аутінгу.

Ключові слова: чоловіки, що мають секс із чоловіками (ЧСЧ), сексуальна приналежність, сексуальна меншина, гомо сексуальність, ідіосинкратичний контекст поведінки, рольовий контекст поведінки, камінг-аут, аутінг.

Актуальність дослідження. Сьогодні дискурс про визнання та сприйняття нетрадиційної гомосексуальної ідентичності в українському суспільстві, і за його межами є вельми актуальним [1-9]. Зважаючи на соціальне неприйняття гомосексуалізму, чоловіки, які мають статеві контакти з чоловіками, зазвичай прагнуть підтримувати контакти у вузькому колі та рідко демонструють свою сексуальну орієнтацію за межами своєї групи. Беручи до уваги закритість групи ЧСЧ, її уразливість до ВІЛ-інфікування, описовий аналіз камінг-ауту та аутінгу, що ґрунтується на аналізі біографічних інтерв'ю представників вітчизняної групи ЧСЧ, дозволить нівелювати можливі перешкоди щодо розробки соціальних програм із залученням даної цільової групи, а також, максимально наблизити сервіс аутріч-роботи до ЧСЧ з метою надання їм необхідної соціальної та психологічної підтримки [10].

Мета і завдання дослідження. У статті здійснено описовий аналіз практик камінг-ауту та аутінгу представників вітчизняної спільноти ЧСЧ, охарактеризовано реакції батьків на камінг-аут та аутінг ЧСЧ, позначено проблеми «розкриття» для ЧСЧ та членів їхніх родин, продемонстровано факти камуфлюючої гетеросексуальності ЧСЧ та наведено приклади гендерних відмінностей сприйняття гетеросексуальної ідентичності ЧСЧ з боку найближчого соціального оточення.

Матеріал статті базується на результатах етнографічного дослідження ЧСЧ, яке проходило з березня по липень 2012 року у 3-х містах України — Києві, Донецьку, Чернівцях. У ході дослідження було опитано: 48 ЧСЧ методом біографічного інтерв'ю з використанням методики модифікованої соціометрії; 26 ЧСЧ методом фокус-групових дискусій; 12 представників найближчого оточення ЧСЧ (батьки, сестри, брати, жінки тощо) методом глибинного інтерв'ю.

Застосування біографічного матеріалу щодо життєвих подій ЧСЧ дозволило виявити очевидний зміст автобіографічних оповідань ЧСЧ та їхнього найближчого оточення щодо камінг-ауту та аутінгу, структурувати та генералізувати окремі випадки камінг-ауту та аутінгу, надати експліцитне значення ситуаційним чинникам та систематизувати зовнішні стійкі паттерни пояснень досвіду «розкриття» по відношенню до вітчизняного співтовариства ЧСЧ. «Говорити про «геїв взагалі», без урахування національних, демографічних, соціальних-групових та індивідуальних відмінностей беззмістовно, ці чоловіки дуже різні а їх груповий портрет поза інтер'єру неминує буде схематичним та умовним» [11].

При вивченні матеріалу біографічних розповідей, заснованого на опрацюванні фактів та їх ілюструванні для побудови загальної картини досліджуваних практик ЧСЧ, автори статті прагнули аналітично спростити випадки, що розглядаються, дотриматися їхньої документальності, передати їх інтенційну спрямованість, а також представити узагальнені культурні паттерни соціальної сутності камінг-ауту та аутінгу ЧСЧ [12, 13].

Огляд останніх досліджень і публікацій за даною проблемою.

За межами України проблематика камінг-ауту та аутінгу в науковому середовищі є доволі розробленою; предметом вивчення є характер стосунків ЧСЧ з батьками, особливості поведінкових практик підлітків що належать до сексуальних меншин в батьківських сім'ях, реакція родин на розкриття гомосексуальної ідентичності ЧСЧ, діапазон сприйняття та неприйняття родинами ЧСЧ, вплив характеру стосунків в родині на ситуацію камінг-ауту та його наслідки [14-19].

Виклад основного матеріалу та висновків дослідження. За результатами дослідження, процес добровільного та відкритого визнання своєї приналежності до гендерної меншини у ЧСЧ є поступовим. Як правило, спочатку ЧСЧ здійснюють камінг-аут перед своїми друзями та знайомими, після цього відбувається їх зізнання перед близькими родичам, в останню чергу, про сексуальну орієнтацію ЧСЧ дізнаються їхні батьки. Для деяких ЧСЧ, успішний камінг-аут перед друзями та знайомими був поштовхом до камінг-ауту перед родиною. *«Получилось, что сначала перед одноклассниками открылся. И когда я увидел, что реакция вполне адекватная, я решил: «ну, может, и мама нормально отреагирует, может, не стоит скрывать вот это всё».* Головною причиною камінг-ауту для ЧСЧ є необхідність подолання власної замкненості та закритості. ЧСЧ зізнаються, що після камінг-ауту вони відчували психологічне полегшення. *«То есть это — реально была эйфория. Это было облегчение».* Разом з тим, деякі ЧСЧ всіляко відтягують процес камінг-ауту, не обговорюють та замовчують свою гомосексуальну ідентичність.

Розкриття перед батьками для ЧСЧ є найбільш болючим; ЧСЧ характеризують камінг-аут як складний та «драматичний» процес. *«Мы с Лешей поехали в «Калифорнию» во Львов, натились, и я потом пришел домой и сказал прямо: «Мама, ты меня не понимаешь». У нее тогда просто глаза на лоб полезли. Говорил в основном я, а ей, я даже слова не давал сказать. Еще я ей жаловался на жизнь, что меня никто не любит, никто не приласкает, как в той песне».* ЧСЧ рефлектують стосовно можливої реакції їхніх батьків на камінг-аут, виказують хвилювання відносно подальшого розвитку сімейних стосунків. *«Отвернется, или не отвернется. Воспримет это, или не воспримет. Это единственное, чего я боялся на тот момент, — а вдруг, не поймет, а вдруг, не воспримет».* Камінг-аут є неочікуваним та несподіваним для багатьох батьківських родин ЧСЧ, зважаючи на їхні соціальні очікування щодо своїх дітей — ЧСЧ. *«Она меня любит таким, какой я есть. Я всё равно остаюсь для нее сыном, несмотря ни на что. Хотя она внуков хотела, а я ей сообщил, что их вообще не будет, да и невестки собственно не будет».*

Розкриття перед батьками опосередковано дружніми та відвертими стосунками в родині, — наявність гармонійних стосунків ЧСЧ з родиною є запорукою позитивного сприйняття батьками гомосексуальної ідентичності ЧСЧ. *«Мама восприняла очень спокойно, очень легко, без криков, без нервов, без скандала. Сказала, что как бы там ни было, я остаюсь ее ребенком, и она меня любит. Главное, чтобы тебе было хорошо. Со своей*

сторони, она сказала, что чем смогу – помогу». Чим комфортніше відносини в батьківській родині, тим більш сприятливішими є емоційні наслідки камінг-ауту для ЧСЧ та їхніх батьків. *«Это было воспринято совершенно спокойно. Единственная ко мне просьба была, что если ты хочешь жить с мужчиной, то приводи его в дом, а не лезь, где попало. Потому, что у меня с матерью были скорее дружеские отношения».* У складному становищі опиняються ЧСЧ, які походять із невеликих містечок, де домінує стереотип про обов'язкове створення сім'ї; насамперед батьків ЧСЧ турбує ймовірне агресивне ставлення до гомосексуальної орієнтації їхніх синів з боку соціального оточення після камінг-ауту ЧСЧ. *«Думаю, что она переживала относительно того, что кто-то узнает, и как ко мне после этого будут относиться. Ее мало интересовало, что будут говорить. Она переживала, чтобы вдруг меня с работы не уволили, или вдруг не побили из-за этого, не обидели».*

Болючим є камінг-аут ЧСЧ перед дружиною; як правило йому передують низка сумнівів та роздумів. Коли ЧСЧ мають власну родину, камінг-аут може призвести як до розриву сімейних стосунків, так і до їх перетворення у суто формальні. Частина ЧСЧ, після розкриття, продовжує жити разом з дружиною та докладає зусилля для того, щоб ніхто із зовнішнього оточення не дізнався про їх сексуальну орієнтацію. Наприклад, для одного з респондентів — ЧСЧ, одруження було спробою «*позбавитися*» гомосексуальної ідентичності, — тобто проявом камуфлюючої гетеросексуальності ЧСЧ. Він одружився у 21 рік, оскільки «*розумні люди*» казали, що завдяки цьому «*все мине*», — «Багато «*блакитних*» чоловіків... сподівалися за допомогою одруження «*вилікуватися*» від гомосексуальності... хотіли придбати соціальне прикриття, дотримати пристойності» [11]. *«Думал, что если я всё-таки прислушаюсь к советам умных людей, женюсь, обзаведусь детьми и т.д., и т.п., то у меня с ориентацией всё станет нормально. Ни фига не помогает. Врала люди».* Респондент-ЧСЧ відкрився перед дружиною через 2-3 роки після одруження. *«Мне интересно было, как она к этому отнесется, и вообще мне надо было определиться, как мне жить дальше».* Дружина сприйняла його зізнання «*нормально*». Можливо, через те, що її попередній чоловік також був ЧСЧ. Згодом подружжя розлучилося, проте респондент продовжує брати участь у вихованні сина. «*Надії за допомогою шлюбу покінчити з гомосексуальністю практично ніколи не виправдовуються. Пригнічена, або прихована гомосексуальність стає навіть більш значущою психологічно, що призводить до приречення людей до принизливого подвійного життя, або до розлучення*» [11].

Іноді рідні виступають ініціаторами камінг-ауту. *«Я всё его «вытягивала» на контакт, говорила: «Ну, пойми, с кем ты еще можешь поговорить, как не с мамой?» Он, конечно, сопротивлялся, и по сей день сопротивляется» (мати ЧСЧ).* Часто конфліктна ситуація провокує камінг-аут. *«Как-то тут один знакомый начал его бить ни-за-что, ни-про-что, вот я за него и заступилась, и потом он мне сам лично признался» (сестра ЧСЧ).* В деяких випадках безпосередньою причиною камінг-ауту стає розлучення із коханою людиною. *«Мне было очень плохо, я расстался со своим парнем, с которым прожил два года, и мне казалось, что я потерял всё, и мне было очень хреново, мне было уже всё равно, что скажут родители, и я им позвонил по телефону и рассказал».* Іноді, виходячи з гендерної солідарності, камінг-аут допомагає здійснити сексуальний партнер ЧСЧ. *«Я выпивший был. Я был со своим молодым человеком. То есть, он матери сказал. Я попросил, чтобы он рассказал, потому, что я не мог рассказать».* У більшості випадків рідні ЧСЧ здогадуються про їхню нетрадиційну сексуальну орієнтацію, спостерігаючи за особливістю поведінки ЧСЧ та їхніми уподобаннями, — орієнтацією на дружбу з хлопцями, інтерес до літератури про гомосексуальність. *«Я поняла это, еще когда нечаянно на его дневник наткнулась. Прочитала, что он очень любит какого-то мальчика. И я еще тогда подумала: наверное, мой сын неправильной ориентации» (мати ЧСЧ).* Коли рідні не здогадуються про гомосексуальну орієнтацію ЧСЧ, це призводить до сильних емоційних переживань оточення ЧСЧ. *«Истерика была, естественно» (мати ЧСЧ).* *«Я была в шоце, але реакція не була негативною. Ну, не негативна і не позитивна» (сестра ЧСЧ).* Коли розкриття ЧСЧ є «*відповіддю*» на підозри щодо їхньої нетрадиційної сексуальної ідентичності, — емоційне напруження в родині є меншим. *«Я говорю: сынок, я уже всё поняла. Можешь меня не стесняться, я лично не буду тебя тяготить вопросами» (матір ЧСЧ).*

Для деяких ЧСЧ стосунки з родиною, після камінг-ауту або аутінгу суттєво погіршуються, або навіть перериваються на достатньо довгий час; проте, випадки повного розриву стосунків відбуваються рідко. Для багатьох ЧСЧ камінг-аут стає переломним моментом у відношеннях із родиною. Якщо після камінг-ауту батьки не сприймають гетеросексуальну

ідентичність своїх дітей, ЧСЧ доволі часто ставлять їм ультиматум, — або сприйняття батьками їхньої гомосексуальної ідентичності, або вони розривають стосунки з родиною. Така тактика для багатьох ЧСЧ була успішною: перспектива втрати дитини змушує батьків змиритися та припинити демонстративне неприйняття її гомосексуальної ідентичності.

В період психологічної адаптації рідних та знайомих ЧСЧ до їхньої гомосексуальної ідентичності вони підтримують один одного, що допомагає пережити стрес, адаптуватися, сформуванню лояльне ставлення до вибору ЧСЧ. *«Я поддерживала как бы их обоих – и брата, и маму. Я говорю: мама, да ради бога, успокойся. Мама у нас женщина такая, в принципе, как бы более современная. Папа у нас такой построже, но тем не менее, он от нас с мамой принял эту новость» (сестра ЧСЧ).* Деякі рідні ЧСЧ переживають камінг-аут самостійно, без підтримки близьких людей. Це стосується, в першу чергу, матерів ЧСЧ; матері намагаються приховати гомосексуальну орієнтацію ЧСЧ від інших родичів, захищаючи таким чином сина від психологічного тиску з боку останніх. *«Нет, я сама всё. Потому что, я знаю, если я дочке скажу, она может, конечно, грубую сторону проявить, сыну старшему скажу – тоже будет к нему по-другому относиться. И я стараюсь, не то чтобы скрывать, а не говорить об этом» (мати ЧСЧ).*

У більшості випадків, після перших вражень від камінг-ауту, ставлення рідних до ЧСЧ поліпшується, в родині формується лояльність до їхньої сексуальної орієнтації. *«Вы знаете, в принципе можно сказать, что ничего и не поменялось. Как были теплые отношения, так они и остались. Это все восприняли как свершившийся факт, как жизненную ситуацию» (мати ЧСЧ).* Після камінг-ауту, частина ЧСЧ зберігає достатньо добрі стосунки принаймні із одним членом родини (одним із батьків, сестрою або братом). Проте, в деяких випадках, камінг-аут призводить до психологічного відчуження ЧСЧ від родини. *«Сейчас, наверное, у нас не полное взаимопонимание. Просто хочется более открытых, открытых контактов, а он скрыт, немножко замкнут» (мати ЧСЧ).* Батьки та інші рідні чоловічої статі, після камінг-ауту схильні ставитися до ЧСЧ з антипатією. *«Я уезжала на море, а муж пришел пьяный, и сына в дом не пустил. Я говорю: «Витя, ну как же ты так?» А он: «Ничего, пусть знает» (мати ЧСЧ).* *«Это его личное дело, я считаю. Как-то я не лезу» (брат ЧСЧ).* Матері та сестри ЧСЧ гнучкіше реагують на гомосексуальну ідентичність ЧСЧ; вони першими приймають та підтримують їх, демонструють високий рівень прийняття. *«Ничего, все относится до него добре. Проти цього ніхто нічого не має» (мати ЧСЧ).*

В процесі камінг-ауту, та після нього, деякі рідні мають сподівання щодо можливого подолання потягу до гомосексуальності з боку ЧСЧ. Однак, з часом, вони розкривають для себе всю складність, або неможливість такої психосексуальної корекції, що обумовлює терпляче та компромісне ставлення до ЧСЧ. *«Переубедить – я знаю, что это бесполезно. Это уже психология человека, я так понимаю, или психика, не знаю. Это уже не изменит, мне кажется, медицина этого не изменит» (брат ЧСЧ).*

Позитивну роль в подоланні стресу рідних ЧСЧ від камінг-ауту відіграє тематична інформація, що орієнтована на формування толерантного ставлення до гомосексуальної культури в суспільстві. *«Через год-два, наверное, мне попалась книжонка японская. Автор описывает все свои переживания, начиная с детства, когда он почувствовал, что он не такой. И я подумала, если такой сильный человек не смог ничего с собой поделатъ, то здесь уже ничего не остается, как признать. Действительно, мне сильно помогла эта книжка» (мати ЧСЧ).* Діяльність громадських організацій, що надають підтримку ЛГБТ, також сприяє формуванню більш відкритих стосунків між ЧСЧ та членами їхніх родин. Частина ЧСЧ, які брали участь у дослідженні, рекрутовані ЧСЧ-сервісними організаціями та є їхніми співробітниками, що, певною мірою, пояснює значну відкритість респондентів-ЧСЧ щодо інтерпретації власного досвіду камінг-ауту. Це пояснюється бажанням ЧСЧ публічно легітимізувати індивідуальну сексуальну ідентичність, виходячи з актуальності «ЛГБТ-активізму», «що реалізується сьогодні у гендерному просвітництві... шляхом проведення семінарів, тренінгів, інформаційних компаній» [20]. Камінг-аут перед найближчим соціальним оточенням може розглядатися як непрямая боротьба на індивідуальному рівні за свої гомосексуальні потреби на протидію суспільних стереотипам. Однак, під час дослідження, ЧСЧ не заперечували традиційних гендерних ролей та стереотипів, що панують у суспільстві, не демонстрували своє неприйняття гомофобії, однак спостерігалася їхня опосередкована підтримка власної «нетрадиційності».

Старше покоління в родині — бабусі та дідусі — особливо, якщо вони є віруючими, сприймають сексуальну орієнтацію ЧСЧ з нерозумінням та осудом, вважають це «великим гріхом», або ототожнюють гомосексуалів з педофілами. *«Мама у мене цього просто не розуміє, у неї геї асоціюються з педофілами, вона вважає, що це одне і те ж» (мати ЧСЧ).* Дальні родичі, обізнані з вибором ЧСЧ, у більшості випадків підтримують з ними нормальні стосунки. *«Всі родичі відносяться до нього добре. Проти цього ніхто нічого не має. Ну, знаєте як, можуть деколи щось і підстрікнути, але це все лише жарти» (мати ЧСЧ).* В деяких родинях дальні родичі нічого не знають про сексуальну орієнтацію ЧСЧ, а батьки ЧСЧ переважно не поспішають повідомляти родинному оточенню про орієнтацію синів, здебільшого тримаючи це в таємниці. *«Из наших семей никто не знает. Мы это стараемся скрывать. Они же не знают о его ориентации, и поэтому они к нему относятся как к человеку, как к мужу» (дружина ЧСЧ).* Сусіди, як правило, не знають про нетрадиційну орієнтацію ЧСЧ, оскільки сім'ї ЧСЧ, намагаються приховати цей факт. У випадках, коли сусіди дізнаються про гомосексуальну орієнтацію ЧСЧ, вони переважно зовні демонструють толерантність до ЧСЧ та їхніх родин. *«Соседи все знают. Ну, в принципе, сейчас уже тишина. Сначала, конечно, шушукались» (сестра ЧСЧ).*

У переважній більшості випадків відносини ЧСЧ із своїми друзями «з дитинства», після камінг-ауту зберігаються. Однак, існує наступна закономірність: ЧСЧ частіше втрачають друзів-чоловіків (які мають гетеросексуальну орієнтацію), коли ті дізнаються про їхню гомосексуальну орієнтацію, але, натомість, ЧСЧ починають більше спілкуватися зі своїми подругами, ставлення яких до ЧСЧ не змінюється після камінг-ауту, — «гомосексуальні хлопчики нерідко віддають перевагу жіночому товариству, ніж суспільству хлопчиків, часто прихильно відносяться до дівчатками, розкриваючись перед ними повніше» [11].

Деякі опитані ЧСЧ приховують свою орієнтацію від колег по роботі, та найближчим часом не збираються «зінануватися» перед ними. Інші опитані ЧСЧ, оцінюють наслідки свого зізнання перед колегами як «нейтральні». Частіше ЧСЧ спонтанно зізнаються про власну сексуальну орієнтацію на роботі, що кардинально не змінює ставлення до них колег. *«Я не пам'ятаю, що саме підтолкнуло, але я б не сказав, що я чувствовав себе як-то погано, зажатим. Не було страху, що вдруг вони скажуть кому-то ще. Я думав, ну поменяю роботу. В кінці — кінців я нікому нічим не зобов'язаний».*

Іноді, ЧСЧ обирають стратегію демонстративного відкриття та визнання своєї приналежності до сексуальної меншини, проте така поведінка не завжди супроводжується соціальною сприйняттю; вона може викликати дискримінацію та фізичне насилля по відношенню до ЧСЧ.

Камінг-аут може провокувати аутінг, коли рідні дізнаються про гомосексуальну орієнтацію ЧСЧ від сторонніх осіб. Багато респондентів-ЧСЧ мають досвід аутінгу. Публічне розголошення інформації про сексуальну орієнтацію ЧСЧ проти бажання та згоди часто здійснюють сексуальні партнери, які мотивовані ревнощами, а також, соціальне оточення ЧСЧ, яке тим, чи іншим чином, дізнається про їхню гомосексуальну орієнтацію. Наприклад, для одного з респондентів-ЧСЧ, джерелом розповсюдження інформації про його сексуальні вподобання був його колишній партнер. З ревнощів він почав розповідати про сексуальну орієнтацію респондента його знайомим та друзям, намагався скомпрометувати його на роботі. *«Я разорвал отношения. Отношения длились три месяца. После этого он всячески пытался и встретиться со мной, и на работу ко мне зайти. Пытался испортить жизнь мою со всех сторон как бы, везде нагадить».* Разом з тим, цей респондент і дотепер не зробив камінг-аут перед своїми батьками. *«Всі роблять вигляд, що нічого не відбувається, хоча всі здогадуються».* У схожій ситуації опинився і інший респондент-ЧСЧ: його друг, з ревнощів, зателефонував його матері та почав розповідати, що її син має гомосексуальні контакти з іншим чоловіком, до якого цей друг тоді ревнував респондента: *«Я думаю, что аутингов в моей жизни было несколько. Один из ярких, это звонок моего друга моей матери с просьбой обратить внимание на то, насколько тесно я дружу с нашим общим другом. У него были смешанные чувства ко мне, и ревность там тоже присутствовала. Мама сказала: «Ой, у меня молоко бежит», и положила трубку. Она рассказала мне вечером об этом звонке и попросила, чтобы этого человека больше в нашем доме никогда не было. Меня это развлекло, а моего друга и мою маму разозлило».*

Під час дослідження ЧСЧ повідомляли, що вони часто самостійно розповідають своїм друзям про свої сексуальні вподобання, тим самим надаючи їм можливість повідомити

про це іншим. Іноді аутінг провокує об'єкт сексуального інтересу ЧСЧ, який намагається таким чином захиститися від його сексуальних домагань. *«Был у меня одногруппник – парень молодой, чем-то он меня заинтересовал. И как-то я по своей глупости предложил ему. Это все было на паре, в перетиске, на тетрадке. Но, как оказалось, он был мальчишкой подлым и меня сдал с потрохами»*. ЧСЧ орієнтовані на попередження спроб сторонніх осіб розголошувати їхню гомосексуальну орієнтацію. Є випадки, коли ЧСЧ спочатку провокували власний аутінг, однак потім, докладали зусиль задля його попередження. *«В период, когда мне было 18-25 лет, появлялись люди, перед которыми я просто-напросто открывался, и были такие люди, которые слишком много говорили. Это меня научило тому, что иногда лучше молчать. На определенном этапе я поменял круг общения, и всё. На то время мне казалось, что это самый идеальный вариант»*.

На загал, питання особистісного та рольового контексту поведінки ЧСЧ у ситуації камінг-ауту та аутінгу потребує подальшого вивчення, оскільки воно пов'язане з цілим комплексом складних соціально-психологічних проблем.

Література:

1. Украинцы считают, что уровень морали в селе – выше, чем в городе – исследование. – Режим доступу: http://institute.gorshenin.ua/news/398_ukraintsi_schitayut_chno_uroven_morali.html. – Назва з екрану.
2. Гомосексуализм – это извращение, распущенность и психическое расстройство (опрос). – Режим доступу: <http://love-contras.org/index.php/docs/issue/624/>. – Назва з екрану.
3. «Разрушение семьи – прямой путь к порабощению и уничтожению Украины». Общественность против ООН. – Режим доступу: <http://odessa-daily.com.ua/news/zayavlenie-protiv-oon.html>. – Назва з екрану.
4. Каминг-аут 13-летнего подростка (Jonah Mowry) на YouTube. – Режим доступу: <http://deltacentral.blogspot.com/2012/01/13-youtube.html>. – Назва з екрану.
5. La désinformation ordinaire. – Режим доступу: – <http://blog.lefigaro.fr/rioufol/2013/04/la-propagande-officielle-cache.html>. – Назва з екрану.
6. Jsem homosexuál a nestydím se za to. Stydíte se za mě? – Режим доступу: <http://dialog.ihned.cz/c1-59723450-jsem-homosexual-a-nestydim-se-za-to-stydite-se-za-me>. – Назва з екрану.
7. I came out because gay people in Russia are suffering – it's time for courage. – Режим доступу: <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2013/may/14/being-gay-russia-likened-to-terrorism>. – Назва з екрану.
8. Когда гей станет президентом Украины. – Режим доступу: <http://comments.ua/life/340825-gey-stanet-prezidentom.html>. – Назва з екрану.
9. Шіффер Штефані Злочини на ґрунті ненависті в Україні. Групи жертв та програми допомоги у громадському секторі / Штефані Шіффер, Тетяна Кацберт, Сабіне Россманн Злочини на ґрунті ненависті в Україні. Групи жертв та програми допомоги у громадському секторі. – Берлін, «Європейський діалог», 2010. – Режим доступу: http://www.european-exchange.org/fileadmin/user_upload/Hate_Crime_EVZ/Studie_Hate_Crime_UA.pdf. – Назва з екрану.
10. Коротке викладення результатів операційного дослідження: «Оцінка впливу групових форм роботи в рамках проєктів з профілактики ВІЛ-інфекції серед ЧСЧ» / [Демченко І.Л., Варбан М.Ю., Варбан Є.О., Дебелюк М.І.; Кисельов В.В.; Костючок М.М.; Белоносова Н.А.] – К.: МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні», 2012. – Режим доступу: http://www.aidsalliance.org.ua/ru/library/our/msws/pdf/Summary%20MSM_ukr.pdf. – Назва з екрану.
11. Кон Игорь. Лунный свет на заре. Лики и маски однополой любви / Игорь Семенович Кон Лунный свет на заре. Лики и маски однополой любви. – М.: Олимп, АСТ, 2003. – Режим доступу: <http://www.pseudology.org/Kon/LunnySvetNaZare2/>. – Назва з екрану.
12. Козлова Л. А. Биографическое исследование российской социологии: предварительные теоретические замечания / Л. А. Козлова Биографическое исследование российской социологии: предварительные теоретические замечания // Социологический журнал. – 2007. – № 2. – С. 59 – 87.
13. Белановский С.А. Глубокое интервью: Учебное пособие / Белановский С.А. – М.: Никколо-Медиа, 2001. – 320 с.
14. David W. Coming Out to Mom and Dad: A Study of Gay Males and Their Relationships with Their Parents / David W. Cramer, Arthur J. Roach Coming Out to Mom and Dad: A Study of Gay Males and Their Relationships with Their Parents // Journal of homosexuality. – 1988. – Volume 15 (3 – 4). – P. 79 – 92.
15. Erik F. Strommen Family Member Reactions to the Disclosure of Homosexuality / Erik F. Strommen Family Member Reactions to the Disclosure of Homosexuality // Journal of homosexuality. – 1989. – Volume 18 (1 – 2). – P. 37 – 58.

16. Lisa K. Coming Out to Parents. Perceptions of Family Relations, Perceived Resources, and Identity Expression as Predictors of Identity Disclosure for Gay and Lesbian Adolescents / Lisa K. Waldner, Brian Magrader Coming Out to Parents. Perceptions of Family Relations, Perceived Resources, and Identity Expression as Predictors of Identity Disclosure for Gay and Lesbian Adolescents // Journal of Homosexuality. – 1999. – Volume 37 (2). – P. 83 – 100.
17. Gerald P. Gay and Lesbian Adolescents and Their Families / Gerald P. Mallon Gay and Lesbian Adolescents and Their Families // Journal of Gay & Lesbian Social Services. – 2000. – Volume 10 (2). – P. 69 – 88.
18. Patrick W. Matthews Stigma and disclosure: Implications for coming out of the closet / Patrick W. Corrigan, Alicia K. Matthews Stigma and disclosure: Implications for coming out of the closet // Journal of Mental Health. – 2003. – June, 12 (3). – P. 235 – 248.
19. New study finds gay and bisexual men have varied sexual repertoires. – Режим доступу: <http://newsinfo.iu.edu/news/page/normal/19977.html>. – Назва з екрану.
20. Парфенова Оксана «Тактик под маской стратега», или выход из «чулана» по-русски / Оксана Парфенова «Тактик под маской стратега», или выход из «чулана» по-русски. – Режим доступу: http://www.intelros.ru/pdf/gender_issledovaniya/2010_20-21/06.pdf. – Назва з екрану.

Варбан М.Ю., канд. психол. наук, **Гончар Л.К.**, старший преподаватель АПСВТ, **Дмитрук Н.А.**, независимый эксперт-социолог, **Дебелюк М.И.**, МБФ «Международный Альянс по ВИЧ/СПИД в Украине»

Каминг-аут и аутинг мужчин, которые имеют секс с мужчинами: результаты этнографического исследования. В статье представлено описательный анализ процесса добровольного признания и публичного разглашения своей принадлежности к гендерному меньшинству мужчинами, которые практикуют секс с мужчинами (МСМ), и его восприятие ближайшим социальным окружением МСМ. Изучение реакции родителей и родственников на сексуальную ориентацию одного из членов семьи требует соответствующего подбора методов исследования. С помощью анализа биографических интервью, которые были собраны в процессе этнографического исследования стилей жизни и повседневных практик МСМ, удалось реконструировать личностный (идиосинкратический) и ролевой контексты поведения МСМ в ситуации каминг-аута и аутинга.

Ключевые слова: мужчины, которые имеют секс с мужчинами (МСМ), сексуальная принадлежность, сексуальное меньшинство, гомосексуализм, идиосинкратический контекст поведения, ролевой контекст поведения, каминг-аут, аутинг.

Varban MY., Candidate of Psychological Sciences, **Honchar L. K.**, Lecturer of Social Work and Practical Psychology Chair, Academy of Labour, Social Relations and Tourism, **Dmytruk N.A.**, independent expert-sociologist, **Debeliuk M. I.**, ICF «International HIV/AIDS Alliance in Ukraine»

Coming out and outing of men, who have intimate relations with men: the results of ethnographic research

The process of voluntary recognition and public disclosure of belonging to gender minority (coming out) by men who have intimate relations with other men and public attitude to them are revealed in the article.

Particular methods of the research are chosen due to the studying of parents' and relatives' attitude to special orientation of the member of their family. With the help of analysis of biographic interviews, that were collected in the process of ethnographic research of life style and usual practices of men who have intimate relations with men, personal (idiosyncratic) and role behavioral contexts of this phenomenon in coming out and outing situations were reconstructed.

Key words: men, who have intimate relations with men, gender, gender minority, idiosyncratic behavioral context, role behavioral context, coming out, outing.